

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμά Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 30

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΥΡΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

Δογματικά Κηρύγματα

Ο ΤΡΙΑΔΙΚΟΣ ΘΕΟΣ ΜΑΣ

1. Τό μεγαλύτερο χριστιανικό δόγμα, ἀδελφοί χριστιανοί, πού περιλαμβάνει ὅλα τὰ ἄλλα, τό «κεφάλαιον τῆς πίστεώς μας», ὅπως τό λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, εἶναι τό δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Τριαδικός Θεός μας.

Κατά τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ ἕνας Θεός κατά τήν Οὐσία εἶναι Τρία Πρόσωπα, ὁ Πατέρας, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα. Τά τρία αὐτά θεῖα Πρόσωπα πρέπει νά τά νοήσουμε ὡς πραγματικά Πρόσωπα καί ὄχι ὡς ἀπλές μορφές ἢ ὄψεις τῆς θεότητας. Νά μήν νοήσουμε, δηλαδή, ὅτι τήν μιά φορά ἡ θεϊκή οὐσία ἔχει τήν μορφή τοῦ Πατέρα, τήν ἄλλη φορά ἔχει τήν μορφή τοῦ Υἱοῦ καί τήν ἄλλη φορά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅχι! Τά τρία θεῖα Πρόσωπα εἶναι πραγματικά Πρόσωπα καί ὄχι νά νοοῦμε ὅτι μετασχηματίζεται ἡ θεία Οὐσία πότε στό ἕνα καί πότε στό ἄλλο καί στό ἄλλο Πρόσωπο. Οὔτε πάλι νά νοήσουμε τόν Τριαδικό Θεό μας ὅτι ὁ Πατέρας ἔχει ἕνα μόνο μέρος τῆς θεότητας, ὁ Υἱός ἔχει ἕνα ἄλλο τμήμα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα ἔχει πάλι ἄλλο τμήμα τῆς θεότητας καί ὅτι τά τρία αὐτά μαζί κάνουν τόν ὅλο Θεό. Ὅχι! Κάθε θεῖο Πρόσωπο, ὁ Πατέρας, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, εἶναι ὁ ὅλος Θεός. Θεός ὁ Πατέρας, Θεός ὁ Υἱός, Θεός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα. Πλὴν ὅμως δέν ἔχουμε τριθεΐα, ἀλλά ἕνα Θεό, γιατί καί τά τρία Πρόσωπα ἔχουν τήν ἴδια θεία Οὐσία, εἶναι ὁμοούσια. Αὐτό ὅμως πάλι δέν σημαίνει ὅτι τά τρία θεῖα Πρόσωπα συγχέονται, ἐπειδή ἔχουν τήν ἴδια θεία Οὐσία. Ὅχι! Τά θεῖα Πρόσωπα εἶναι καί διακρινόμενα καί συνδεόμενα μεταξύ τους. Ὁ Θεός μας εἶναι «*Τριάδα ὁμοούσιος καί ἀχώριστος*», ὅπως τό ὁμολογοῦμε στήν θεία λατρεία μας.

2. Διακρίνονται τά θεῖα Πρόσωπα μεταξύ τους, γιατί ἄλλο Πρόσωπο εἶναι ὁ Πατέρας, ἄλλο Πρόσωπο ὁ Υἱός καί ἄλλο Πρόσωπο εἶναι τό Ἅγιο Πνεῦμα. Διακρίνονται πάλι τά θεῖα Πρόσωπα, γιατί τό καθένα ἀπ' αὐτά ἔχει καί ἕνα ἰδιαίτερο ἰδίωμα, πού δέν τό ἔχει τό ἄλλο Πρόσωπο. «*Ἀκοινοποίητο ἰδίωμα*», λέγεται αὐτό. Σᾶς λέγω τώρα τὰ «*ἀκοινοποίητα ἰδιώματα*» τῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος: Ὁ προαιώνιος καί ἄναρχος Πατέρας ἐγέννησε προαιωνίως τόν Υἱό· καί ὁ Πατέρας πάλιν ἐκπόρευσε προαιωνίως τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ὡστε: Ὁ Πατέρας ὡς ἀκοινοποίητο ἰδίωμα ἔχει τό «*ἀγέννητο*», ὁ Υἱός τό «*γεννητό*» καί τό Ἅγιο Πνεῦμα ὡς ἀκοινοποίητο ἰδίωμα ἔχει τό «*ἐκπορευτό*». Ἐτσι, τά τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος διακρίνονται μεταξύ τους καί διότι τό καθένα εἶναι ἰδιαίτερο Πρόσωπο καί διότι τό καθένα ἔχει τό δικό Του ἰδίωμα. Δέν εἶναι ὅμως χωρισμένα τά θεῖα Πρόσωπα, ἀλλά συνδέονται καί συνάπτονται μεταξύ τους, γιατί ἔχουν τήν ἴδια καί τήν αὐτή θεία Οὐσία. Καί, ἐπειδή ἔχουν τήν ἴδια καί τήν αὐτή θεία Οὐσία, γι' αὐτό τά Τρία Πρόσωπα «*περιχωροῦν ἄλληλα*». Αὐτό τό «*περιχωροῦν*», πού εἶπα, σημαίνει ὅτι ὁ Πατέρας εἶναι μέσα στόν Υἱό καί τό Ἅγιο Πνεῦμα· ὁ Υἱός εἶναι μέσα στόν Πατέρα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα· καί τό Ἅγιο Πνεῦμα μέσα στόν Πατέρα καί στόν Υἱό. Δηλαδή, ὅπως τό εἶπε ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός: «*Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καί ὁ Πατήρ ἐν ἐμοί ἐστίν*» (Ἰωάν. 14,11). Ὁ Θεός μας, λοιπόν, ἀγαπητοί μου, εἶναι καί *Τριάς* καί *Μονάς*. Εἶναι «*Τριάς*», γιατί εἶναι τρία

θεία Πρόσωπα· καί εἶναι «Μονάς» γιατί ἔχουν μία θεία Οὐσία. Τό πῶς ὅμως γίνεται ἡ διάκριση τῶν Τριῶν Προσώπων καί πῶς γίνεται ἡ ἔνωσή τους, αὐτό δέν μπορούμε νά τό νοήσουμε. Εἶναι μυστήριο! Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός ἐκφράζει σύντομα καί ὠραία τήν πίστη μας στήν Ἁγία Τριάδα λέγοντας: «*Μονάδα ἐν τριάδι καί τριάδα ἐν μονάδι προσκυνουμένην, παράδοξον ἔχουσιν καί τήν διαίρεσιν καί τήν ἔνωσιν*» (Λόγος 25,17)! Ὡς ὅλη ἡ θεότητα, ὅλη ἡ θεία Οὐσία εἶναι στό καθένα θεῖο Πρόσωπο. Ὡς ὅπως τό λέγει πάλι ὁ ἴδιος πατέρας, «*ἀμέριστος ἐν μεμερισμένοις ἡ θεότης*» (Λόγος 31,14)!

3. Ἡ διδασκαλία αὐτή τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀδελφοί χριστιανοί, ὑπάρχει στήν Ἁγία Γραφή, στήν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη. Στήν Παλαιά Διαθήκη ὅμως δέν λέγεται μέ σαφήνεια τό δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος, γιατί ἂν οἱ Ἰουδαῖοι, στό χαμηλό πνευματικό ἐπίπεδο πού βρίσκονταν, ἄκουαν ὅτι ὁ Θεός εἶναι τρία Πρόσωπα, θά ἔπεφταν στήν πολυθεΐα. Γι' αὐτό λέγουμε ὅτι στήν Παλαιά Διαθήκη τό δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος δέν φαίνεται καθαρά, ἀλλά «ὑποφώσκει». Χωρίς στήν Παλαιά Διαθήκη, τά ὁποῖα ὑποδηλώνουν τήν Ἁγία Τριάδα, θεωρήθηκαν ἀπό τούς ἁγίους πατέρες ἐκεῖνα στά ὁποῖα φαίνεται ὅτι ὁ Θεός ὁμιλεῖ σέ πληθυντικό ἀριθμό. Γιά νά ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα, ὁ Θεός εἶπε κατὰ τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου: «*Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν*» (Γεν. 1,26. Βλ. καί Γεν. 3,22 καί 11,7). Λέγει «*ποιήσωμεν*», στόν πληθυντικό ἀριθμό, γιατί εἶναι τρία τά θεία Πρόσωπα. Οἱ ἅγιοι πατέρες πάλι στήν φιλοξενία τῶν τριῶν θείων Ἐπισκεπτῶν ἀπό τόν Ἀβράμ στίς βελανιδιές τοῦ Μαμβρῆ (Γεν. 18,1-2) βλέπουν τήν Ἁγία Τριάδα. Πάντως τά λεγόμενα στήν Παλαιά Διαθήκη γιά τόν «λόγο», ὅτι εἶναι τό μέσον, μέ τό ὁποῖο ἐστερεώθησαν οἱ οὐρανοί, καί τά ὅσα λέγονται γιά τό «πνεῦμα», ὅτι εἶναι μία ζωοποιός ἀρχή στήν ζωή μας, ἀλλά καί τά ἄλλα πού λέγονται στήν Παλαιά Διαθήκη γιά τήν «σοφία», ὅτι ὑπάρχει μαζί μέ τόν Θεό πρῖν ἀπό τόν κόσμο (Ψαλμ. 32,6. 103,30. Σοφ. Σολ. 9,9 ἔξ.), ὅλα αὐτά, εἶναι μαρτυρίες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γιά τήν Ἁγία Τριάδα.

Στήν Καινή Διαθήκη ἔχουμε πάμπολλες μαρτυρίες γιά τήν πίστη μας στήν Ἁγία Τριάδα. Μνημονεύουμε μόνο τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου πρὸς τούς μαθητές Του, «*πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*» (Ματθ. 28,19)· σ' αὐτόν τόν λόγο τοῦ Κυρίου διακρίνονται καθαρά τά τρία θεία Πρόσωπα. Ἀλλά ἀναφέρουμε καί τόν ἄλλο λόγο τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅπου φαίνεται καί ἡ ἐνότητα τῶν τριῶν θείων Προσώπων: «*Τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, καί οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι*» (Α' Ἰωάν. 5,7).*

Θά συνεχίσουμε τόν λόγο περί τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ Θεοῦ μας, καί στό ἐπόμενο κήρυγμά μας.

Μέ πολλές εὐχές,
† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

---

*Τό χωρίο αὐτό, ἀπουσιάζει μέν ἀπό τούς παλαιούς κώδικες, ἐκφράζει ὅμως τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας περί τοῦ ὁμοουσίου τῆς Ἁγίας Τριάδος, γι' αὐτό καί ἐδέχθη τήν παρεμβολή αὐτή στό ἱερό κείμενο.

Γιά πνευματική ἐπικοινωνία μαζί σας στείλετε, ἂν θέλετε, μήνυμα στό τηλ. 6976013647 καί θά ἀπαντήσω.